

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLI

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudců
Mgr. Marka Bedřicha a JUDr. Jitky Hroudové ve věci

žalobce:

██████████
bytem ██████████
zastoupený obecným zmocněncem ██████████
bytem ██████████

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra
sídlem Nad štolou 3, 170 34 Praha 7

**o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením žalovaného
správního orgánu ze dne 23. 6. 2017**

takto:

I. Žaloba s e z a m í t á .

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Stručný obsah žaloby

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který měl spočívat v tom, že žalobce byl dne 23. 6. 2017 v obci Horní Jiřetín nedůvodně, nezákonně a šikanózně vyzýván příslušníky Policie České republiky k prokázání své totožnosti, k čemuž byl pohružkou násilného předvedení na policejní stanici donucen.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Pechočová.

2. Žalobce v podané žalobě uvedl, že dne 23. 6. 2017 se jako kameraman České televize nacházel v obci Horní Jiřetín. Okolo poledne si byl se svými dvěma kolegy nakoupit v místní Jednotě, své auto nechali stát na parkovišti na návsi před obchodem. Když trojice mužů vycházela z obchodu a mířila ke svému autu, přijelo na návěs policejní auto. Poté, co žalobce s kolegy nasedli do svého vozu, rozjelo se policejní auto okamžitě přímo k nim, vystoupili z něj policisté a k řidiči žalobcova auta, který ještě ani své auto nerozjel, přednesli výzvu, aby poskytl své doklady a legitimoval se. Po této kontrole následně policisté přednesli výzvu k prokázání totožnosti i vůči žalobci a jeho kolegovi. Žalobce v tu chvíli vystoupil z auta a situaci začal natáčet. Třetí z trojice se začal policistů ptát, z jakého zákonného důvodu jsou perlustrováni a jaké podklady k tomu slouží. Toto vyptávání trvalo asi dvacet minut. Jeden z mladších policistů potom začal být agresivní, začal vyklízet policejní auto a chystal pouta s výhrůžkou, že pokud žalobce s kolegou své doklady policistům neposkytnou, budou násilím předvedeni na policejní stanici. Až do tohoto okamžiku nikdo z policistů neposkytl uspokojivý důvod perlustrace, pouze uváděli zavádějící informace v tom smyslu, že probíhá určité policejní opatření, přičemž na otázku, na co konkrétně je opatření zaměřeno, bylo odpovězeno, že na Klimakemp 2017. Po argumentu, že akce Klimakemp 2017 není uvedena mezi dvanácti zákonnými důvody k prokázání totožnosti, policista s řidičovými doklady od trojice mužů utekl do policejního auta, kde se následně zavřel i se zbývajících policistů. Po nějaké době, kdy policisté v autě kontrolovali řidičovy doklady a telefonovali, vystoupili z vozu a jeden z nich naštvaně prohlásil větu ve smyslu „*Ahá, takže vy jste chtěli slyšet, že v okolí probíhá pátrání proti podezřelým osobám, na základě čehož vás můžeme legitimovat.*“ Potom se žalobce s kolegou více nezdráhali a své doklady k prokázání totožnosti policistům poskytli. Jejich perlustrace proběhla v pořádku.

3. Žalobce v žalobě namítal, že z postupu policie bylo evidentní, že žádný důvod perlustrace nebyl přesvědčivě uveden a určité vymezen. Ve skutečnosti takový důvod chyběl. V důsledku zvýšené aktivity žalobce a jeho kolegů byl nakonec vzpomenut rámcový důvod dle § 63 odst. 2 písm. e) zákona č. 272/2008 sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“), tj. důvod, že perlustrovaná osoba odpovídá popisu hledané či pohřešované osoby. Tento důvod byl však uveden asi po 20 minutách a po telefonické poradě příslušníků policie s nadřízeným či jiným policistou. Použití uvedeného důvodu bylo proto podle žalobce pouze účelové a formální.

4. Samotnému zjišťování totožnosti předcházelo zastavení automobilu, přičemž v dané situaci vůbec nebylo jasné, zda policisté postupovali podle § 63 či podle § 42 zákona o policii. Ke konkrétnímu zákonnému důvodu zastavení automobilu se policie nevyjádřila vůbec, přičemž zastavit a prohlédnout dopravní prostředek při pátrání po hledaných osobách může policista jen tehdy, pokud má důvodné podezření, že v dopravním prostředku, se taková osoba nachází. Takové důvodné podezření však v dané věci zcela absentovalo, policisté nepředložili jediný podklad k tomu, že důvodným podezřením vskutku oplývají. Policie tak podle žalobce překročila pravomoci stanovené v § 63 odst. 2 písm. e) a § 42 odst. 3 písm. a) zákona o policii.

5. Podle žalobce byl zásah účelový a měl především zastrašující charakter, což podporuje i celková následná činnost policie v rámci akce Klimakemp 2017. Po dobu konání akce policie po dobu čtyř až pěti dnů prakticky uzavřela okolí obce Horní Jiřetín, na přístupových cestách do obce byly prováděny silniční kontroly, které byly vždy bezpodmínečně spojené s perlustrací osob ve vozidlech. Perlustrace pěších osob byly prováděny přímo v obci, kontrolována byla opakovaně projíždějící auta. Očividnou demonstrací síly bylo také přistavění zhruba pěti policejních „antonů“ na náměstí. Perlustrace všech cestujících byla provedena i na dvou objednaných autobusech s účastníky akce Klimakemp 2017. Samotný žalobce byl během zhruba tří až čtyř dnů perlustrován dvakrát až třikrát. Akce Klimakemp 2017 propagoval především edukační přístup, zmobilizování všech občanů, kterým není lhostejný stav životního prostředí, ve kterém žijí, a od svého prvopočátku deklarovala a silně stála na silně nenásilném přístupu. Uváděné policejní akce ve vzájemné souvislosti dávají jasnou představu o použitých praktikách, které svým charakterem patří socialistické minulosti a nikoliv do roku 2017.

6. Závěrem podané žaloby žalobce namítl, že uvedeným postupem došlo k narušení jeho osobní svobody, stejně jako jeho práva na ochranu soukromí, svobody projevu, pohybu a myšlení. Žalobce byl v důsledku uvedeného postupu donucen setrvat po stanovenou dobu na přesně vymezeném místě, použití získaných údajů vzbuzuje silné podezření z jejich zneužití, žalobce se celou akcí cítil být zastrašován, šikanován a perzekvován. Uvedený postup byl na žalobci proveden z důvodu jeho domnělých osobních názorů, myšlení a filosofie, z touhy tyto názory vyjadřovat a sdílet s ostatními. Žalobce se také domáhá práva na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého života a ochrany před neoprávněným shromažďováním a jiným zneužíváním osobních údajů o jeho osobě.

Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě popsal skutkový stav, uvedl, že ve dnech 21. až 25. 6. 2017 probíhala na území obce Horní Jiřetín a v jejím okolí akce Klimakemp 2017. Tvrzeným účelem této akce mělo být setkání osob za účelem prezentace myšlenek týkajících se otázek životního prostředí a změn klimatu. S ohledem na informace o této akci a o obdobných zahraničních akcích, bylo možné předpokládat, že na území Ústeckého kraje dojde ke zvýšenému pohybu osob a vozidel. Bylo také zjištěno, že má dojít k tzv. přímé akci, při níž se účastníci budou snažit pasivní bloádou nebo aktivním konáním narušit provoz těžební, dopravní a elektrárenské činnosti. Proto byl dne 15. 6. 2017 vydal ředitel Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje rozkaz, jímž vyhlásil policejní bezpečnostní opatření související s akcí Klimakemp 2017, jehož podstatou bylo zvýšení dohledu nad dodržováním veřejného pořádku a bezpečnosti posílením výkonu služby policistů pořádkové policie v obci Horní Jiřetín a v jejím širším okolí. Současně byl zřízen velitelský řídicí štáb policie, který vyhodnocoval vývoj a rozhodoval a o přijatých opatřeních. Dne 23. 6. 2017 v 11:32 hodin byl řídicí štáb informován, že kolem 11 hodiny byla z prostoru uhelné elektrárny ELE Počerady vykazána skupinka asi pěti osob s dodávkovým automobilem značky Volkswagen červené barvy. Vozidlo mělo být omláčené a dva muži z osádky měli mít na sobě vesty s logem České televize. Z toho důvodu byl proveden dotaz u pracovníků České televize, zda se skutečně na Mostecku pohybuje takové vozidlo bez vnějšího označení televize. Zástupci České televize sdělili, že to nelze vyloučit, ale že vozidla televize mají běžně vnější označení. Z tohoto důvodu se řídicí štáb policie domníval, že by se mohlo jednat o osoby, které se z nejasných důvodů neoprávněně prokazují jako pracovníci České televize, proto byla policejním hlídkám rozeslána informace s požadavkem na zaměření se na kontrolu uvedeného vozidla a jeho posádky. Před čtrnáctou hodinou téhož dne policejní hlídka zaznamenala předmětné vozidlo před obchodem Coop Jednota v obci Horní Jiřetín. Když se k vozu přihlásily tři osoby, které vyšli z obchodu, byly vyzvány k prokázání své totožnosti dle § 63 odst. 1 a 2 zákona o policii. Žalobce spolu s další osobou odmítl svou totožnost prokázat a požadoval konkrétní právní důvod tohoto úkonu. Po několikaminutové debatě mezi policejní hlídkou, žalobcem a dalšími osobami, kdy žalobce odmítal uposlechnout výzvy policie a trval na upřesnění důvodu lustrace, bylo policisty upřesněno, že se jedná o postup dle § 63 odst. 2 písm.

e) zákona o policii. Žalobce uvedl, že mu to postačuje a předložil doklad totožnosti. Samotná lustrace byla provedena ve vozidle policie. Po ukončení lustrace nebyly shledány důvody k dalším opatřením a žalobce místo opustil.

8. Žalovaný uvedl, že nesouhlasí s námitkami žalobce, že zásah policie byl nezákonný pro nedostatek důvodů pro aplikaci ustanovení § 63 odst. 2 písm. e) zákona o policii, a že došlo k nedůvodnému postupu podle § 42 odst. 3 písm. a) téhož zákona. Není pravda, že by hlídka dotčené vozidlo před kontrolou totožnosti zastavovala, hlídka se žalobcem a ostatními osobami komunikovala až poté, kdy přišli k vozu a kdy zjišťovala, zda k nim vozidlo patří. K nutnosti vozidlo zastavovat vůbec nedošlo.

9. Žalovaný se dále vyjádřil k bezpečnostním aspektům akce Klimakemp, aby zasadil postup hlídky do kontextu probíhajícího policejního opatření. Akce Klimakemp byla prezentována jako akce s

výrazným mezinárodním prvkem, policie tak vycházela z předpokladu, že se jí bude účastnit větší množství cizích státních příslušníků. Organizátoři Klimakempu se hlásí k metodě tzv. přímé akce spočívající ve vyvíjení nátlaku na subjekt, proti němuž akce směřuje, typicky na stát. Takový nátlak může být v rozporu se zákonem. Součástí těchto akcí jsou mj. právě blokády důležitých zařízení či elektráren a snaha alespoň dočasně zastavit jejich provoz. Nelze vyloučit, že na akcích typu Klimakempu dochází k protiprávním jednáním. Na této akci se také rozhodli participovat levicově extrémistické subjekty, tato akce proto představuje určité bezpečnostní riziko. Z uvedených důvodů považuje žalovaný za logické, že na informace o možném pokusu neznámých osob o vstup do prostor elektrárny ELE Počerady za využití vest České televize bylo nutné ze strany policie adekvátním způsobem reagovat a vozidlo včetně jeho posádky prověřit.

10. Podle názoru žalovaného policie disponovala zákonnými důvody pro uplatnění výzvy k prokázání totožnosti vůči žalobci. Oprávnění podle § 63 odst. 2 písm. e) zákona o policii bylo užito v souvislosti s podezřením, že jednání žalobce a posádky vozidla odůvodňovalo podezření, že se jedná o osoby v pátrání. Skutečnost, že tento důvod nebyl policisty uveden ihned, byla dána chaotickým průběhem diskuze se žalobcem a dalšími osobami, kdy policisté viděli, že žalobce má citaci dotčených právních předpisů napsanou na ruce a nechápali tudíž, jaký jiný důvod po nich požaduje. Důvod lustrace policisté žalobci nesdělili způsobem, jaký žalobce uvádí v žalobě, nýbrž byla užita formulace „*pátrání po pobřežovaných a hledaných osobách, říká vám to něco?*“. Sám žalobce následně uvedl, že policisty „*zkoušel*“.

11. Žalovaný dále uvedl, že postup policie odpovídal zákonným požadavkům přiměřenosti ve smyslu ustanovení § 11 a § 63 odst. 1 zákona o policii. Přiměřenost postupu policie byla zachována přesto, že žalobce odmítl výzvu k prokázání totožnosti vyhovět, jelikož mu byl ze strany policie poskytnut čas k nápravě. Současně byl žalobce v souladu se zákonem poučen o následcích neuposlechnutí výzvy, které dle § 63 odst. 3 zákona o policii spočívají zejména v oprávnění policie osobu předvést ke zjištění její totožnosti. Zasahující policisté se proto nedopustili žádného vyhrožování, jednalo se pouze o zákonné poučení.

12. Dále žalovaný uvedl, že policisté se nikterak nezabývali žalobcovými osobními názory a postoji, není proto zřejmé, z čeho žalobce dovozuje, že policie vůči němu postupovala z důvodu jeho názorů, myšlení a filosofie. Žalovaný odmítl, že by účelem prokazování totožnosti bylo vytváření jakýchkoliv seznamů nepohodlných osob. K nutnosti setrvat po nějakou dobu na místě žalovaný uvedl, že tato doba byla ovlivněna průběhem zásahu a odmítavým přístupem žalobce pokud jde o vyhovění výzvě k prokázání totožnosti.

Řízení před soudem

13. Při ústním jednání u Městského soudu v Praze dne 22. 3. 2018 zástupce žalobce poukázal zejména na písemné vyhotovení žaloby a repliky. Žalobce oplýval vybavením České televize, vykonával svoji práci, v okolí elektrárny ELE Počerady nepřekročil žádný zákaz vstupu ani jiné pravidlo, což potvrdil i pracovník bezpečnostní agentury, který následně telefonoval na tísňovou linku policie, a na základě toho byla hlídka poslána do Horního Jiřetína. Žalobce má za to, že se jednalo o nezákonný projev perlustrace určité skupiny obyvatel, u něhož byl štáb České televize vnímán jako nežádoucí. O tom všem svědčí další žalobou navržené důkazy, zejména pak videozáznamy z perlustrací cestujících v autobusech.

14. Žalobce při jednání soudu zdůraznil, že mu postupem policie bylo systematicky bráněno ve výkonu jeho povolání, k perlustraci žalobce docházelo v souvislosti s akcí KLIMAKEMP opakovaně a několikrát denně. Žádný konkrétní důvod pro perlustraci žalobce ve skutečnosti neexistoval, žalobce pouze konal svoji práci. Incident v elektrárně se vůbec nestal, pracovník soukromé bezpečnostní agentury si přivolal na pomoc policii, snažil se žalobce a jeho kolegy perlustrovat sám. K dotazu soudu uvedl, že dne 23. 6. 2017 byl policií kontrolován pouze na návsi v Horním Jiřetíně.

15. Zástupce žalovaného správního orgánu předložil Úřední záznam Policie České republiky, Obvodního oddělení Postoloprty, ze dne 9. 3. 2018, týkající se oznámení pracovníka bezpečnostní agentury Securitas [REDAKCE] ze dne 23. 6. 2017, a dokument Detail akce 2017 [REDAKCE] – PA – KLIMAKEMP 2017, Mostecká 170/10, Horní Jiřetín. Těmito důkazy chtěl žalovaný dokreslit skutkovou situaci, proto si vyžádal další podklady. Z důvodu proklamované ochrany objektů elektrárny policie věnovala pozornost bezpečnostním kontrolám za účelem předcházení konkrétnímu porušování zákona. Podle názoru žalovaného žalobci zákonný důvod pro vyžádání průkazu totožnosti v závěru sdělen byl, proto navrhuje zamítnutí žaloby. K dotazu soudu uvedl, že z předmětného zásahu existuje záznam Policie České republiky, který byl pořízen minikamerou.

Skutkový stav věci

16. K průběhu zásahu účastníci řízení předložili soudu následující důkazy, z nichž soud zjistil pro rozhodnutí ve věci samé rozhodné skutečnosti:

17. Žalobce v podané žalobě uvedl, že průběh zásahu a postupu policie je zaznamenán na dvou videonahrávkách, důkaz jejich promítnutím byl proveden v rámci nařízeného ústního jednání.

18. První nahrávka (DVD nazvané „Důkazy – videa“, záznam *Náves 3-1*) nejprve zachycuje dva policisty a začíná slovy jednoho z kontrolovaných mužů „*ale to musí být na něco opatření...*“, na která jeden z policistů odpovídá „*na klimakemp*“, na což muž končuje, že klimakemp není zákonný důvod. Policista konstatuje „*takže mi to nepředložíte.*“ Muž odpovídá „*předložím, když mi řeknete důvod*“, na což žalobce odpovídá, že ho sdělil. Jeden z mužů následně říká, že důvod neslyšel. Načež policista odchází k policejnímu vozu, do něhož se zavírá spolu s dalšími dvěma policisty. Policistka ve voze hovoří vysílačkou, u čehož nahlíží do občanského průkazu jednoho z mužů. Druhý policista ve voze telefonuje. Od okamžiku, kdy policisté odejdou od kontrolovaných mužů a zavrou se v policejním voze, uplynou cca dvě a půl minuty, poté nahrávka končí. V nahrávce je možné zahlédnout zadní část červeného automobilu typu dodávka.

19. Druhá nahrávka (DVD nazvané Video [REDAKCE] 2, záznam *3-2*) začíná v okamžiku, kdy policistka vyzývá muže s kamerou a další osoby k předložené občanských průkazů, poučuje je o tom, že „*kdybyste nepředložili průkazy nám, půjdete s námi na oddělení, protože jste neprokázali svoji totožnost*“. Po dotazu na zákonný důvod policistka odkazuje na § 63 zákona o Policii s tím, že pokud výzvě nebude uposlechnuto, „*předvedeme vás a vyřešíme to na oddělení*“. Muž znovu vyzývá policistku a policistu ke sdělení konkrétního důvodu podle řečeného ustanovení zákona a trvá na tom, že výzvu policie musí odůvodnit. Nato policisté odcházejí k hlídkovému vozidlu a telefonují. Policisté trvají na prokázání totožnosti všech přítomných osob, muži trvají na sdělení důvodu. Policistka uvádí „*V rámci akce KLIMAKEMPU provádíme kontrolu všech osob*“, což hlas muže za kamerou komentuje tak, že to není žádný zákonný důvod. Třetí z policistů následně říká „*Takže pátrání po hledaných a pobřešovaných osobách, to jste chtěl slyšet?*“ a muž za kamerou mu předává doklady. Policista to komentuje slovy „*Takže vy nás tady vlastně zkoušíte. Důvod jsem vám řekl*“, na to muž za kamerou odpoví „*Super, my vás nezkoušíme, na to jsme čekali, jen chceme, aby policie jednala podle zákonů.*“

20. Žalovaný soudu předložil dva úřední záznamy sepsané policisty, kteří provedli tvrzený zásah.

21. Podle úředního záznamu prap. H. M. byla tato policistka se dvěma kolegy dne 23. 6. 2017 instruována, že v jejich služebním obvodu probíhá policejní akce v souvislosti se setkáním aktivistů pod názvem Klimakemp. Policisté prováděli monitorovací činnost služebním vozem. V čas, který si prap. H. M. přesně nepamatuje, dostali policisté z hlavního štábu ÚO Most informaci, že v Horním Jiřetíně by se měla pohybovat dodávka červené barvy, která se měla pohybovat v prostoru lomu ČSA. Osádka vozidla se měla prokazovat jako příslušníci České televize, ale jejich chování mělo být údajně podezřelé a byla dána důvodná obava, že vozidlo nebo vybavení vozidla mohlo být odcizeno a zneužito aktivisty. Policisté dostali pokyn, aby vozidlo a jeho osádka byli zkontrolováni, ke zjištění, zda se nejedná o odcizené věci nebo o osoby v pátrání. Prap. H. M. proto s kolegy provedly kontrolu Horního Jiřetína, u prodejny Jednota viděli zmíněné vozidlo VW Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Pechočová.

Transporter červené barvy s RZ [REDAKCE]. Vozidlo v tu chvíli bylo prázdné bez osádky, poté z obchodu vyšli tři muži, kteří šli k vozu. Byli vyzváni ke kontrole osobních dokladů, protože jejich popis odpovídal popisu osob, po kterých bylo vyhlášeno celostátní pátrání. Prap. H. M. si již nepamatuje, o jaké pátrání šlo. Osoby se kontrole bránily a chtěly po hlídce uvést důvod, proč jsou legitimováni. Jeden z mužů vyndal z vozu kameru a začal policisty natáčet, druhý muž si vzal mikrofon a na krk si zavěsil nahrávací přístroj. Třetí z mužů komunikoval s policisty a neustále chtěl vědět, z jakého důvodu jsou kontrolováni. Prap. H. M. muže vyzvala, aby prokázali svoji totožnost podle § 63 odst. 2 písm. e) zákona o policii a vysvětlila jim, že pokud tak neučiní, budou předvedeni na policejní stanici Litvínov Hamr. Třetí z mužů neustále chtěl slyšet zákonný důvod, načež mu prap. V. K. řekl, že policisté pátrají po hledaných a pohřešovaných osobách, na což mu muž s kamerou sdělil, že to je ten správný zákonný důvod a spolu s ostatními dvěma muži předložili svoje občanské průkazy. Muži byli dotázáni, zda hlídku zkoušejí, na což odpověděli, že ano a následně byly všichni tři muži řádně ztotožněni. Následně hlídka provedla lustraci v centrálním registru obyvatel – pátrání po osobách, s negativním výsledkem. O celé situaci hlídka průběžně telefonicky informovala hlavní štáb. Za nepravdivou v záznamu prap. H. M. označila informaci, že muži nasedli do vozidla a aniž by se vozidlo rozjelo, byli kontrolováni. Hlídka vozidlo našla na uvedeném místě bez posádky, kterou vyzvala po příchodu k vozu. Za mylnou označila prap. H. M. také informaci, že jeden z policistů byl agresivní, vyklízel vozidlo a chystal pouta s výhrůžkou, že muži budou násilně předvedeni. Policisté do svého vozu neutekli, nýbrž ve vozidle byli a každý prováděl nějakou činnost – prováděla se lustrace, nstržm. M. K. předával telefonickou informaci svému veliteli. Po provedených úkonech bylo s muži normálně a slušně jednáno.

22. Podle úředního záznamu nstržm. M. K. proběhla dne 23. 6. 2017 instruktáž na opatření Klimakemp. Hlídka nstržm. M. K. a jeho kolegů dostala za úkol provádět hlídkovou činnost pomocí služebního vozidla mj. v Horním Jiřetíně. Během dne hlídka od hlavního štábu dostala informaci, že v Horním Jiřetíně by se měla pohybovat dodávka červené barvy, jejíž posádka se chová podezřele a byla dána důvodná obava, jestli se nejedná o vozidlo odcizené. Údajně u nich měly být vidět vesty zaměstnanců ČT, ale vozidlo není označené jako novinářské. Z toho důvodu hlídka dostala za úkol vozidlo s celou posádkou případně zastavit a zkontrolovat. Při provádění hlídkové činnosti v Horním Jiřetíně spatřili u prodejny Jednota vozidlo OA VW Transporter červené barvy s RZ [REDAKCE]. Vozidlo bylo v tu chvíli prázdné, na předních sedadlech byly pověšeny dvě reflexní vesty s nápisem Česká televize. Hlídka pořídila fotodokumentaci a v průběhu toho z prodejny vyšli tři muži a šli k vozidlu. Na dotaz sdělili, že vozidlo patří k nim, vytáhli z něho kameru a mikrofon. Následně byli vyzváni k prokázání totožnosti, což odmítli, protože jim nebyl sdělen důvod. Prap. M. H. opětovně muže vyzvala k prokázání totožnosti z důvodu dle § 63 odst. 2 zákona o policii. Mužům bylo sděleno, že pokud svou totožnost neprokáží a neposkytnou policii potřebné součinné informace, budou předvedeni na policejní stanici Litvínov Hamr ke zjištění totožnosti. Jeden z mužů neustále tvrdil, že chce slyšet zákonný důvod, načež mu prap. V. K. sdělil, že hlídka pátrá po hledaných a pohřešovaných osobách, na což bylo hlídce sděleno, že to je správný důvod a všichni muži předložili své občanské průkazy.

23. Žalovaný dále soudu předložil důkazy, které lze souhrnně označit jako podklady týkající se akce Klimakemp (informace o akci Klimakemp 2017, pozvánka na tuto akci, manifest spolku Limity jsme my pořádajícího tuto akci, články z www.respekt.cz, www.afed.cz ze dne 15. 5. 2017, či z anarchistického měsíčníku A3 č. 105 z června 2017). Dále soud vycházel i z listin předložených žalovaným při jednání, tj. Úředního záznamu Policie České republiky, Obvodního oddělení Postoloprty, ze dne 9. 3. 2018, týkajícího se oznámení pracovníka bezpečnostní agentury Securitas [REDAKCE] ze dne 23. 6. 2017, a dokumentu Detail akce 2017 [REDAKCE] – PA – KLIMAKEMP 2017, Mostecká 170/10, Horní Jiřetín.

Posouzení důvodnosti žaloby soudem

24. Městský soud v Praze přezkoumal postup žalovaného (příslušníků policie) a posuzoval jej podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu podle § 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

25. V první řadě je potřebné předeslat, že podanou žalobu soud posuzoval z hlediska splnění zákonných předpokladů, za nichž se může účastník řízení domáhat žalobou ochrany před nezákonným zásahem správního úřadu. Žalobce takto svoji žalobu formálně označil, proto soud posuzoval, zda zákonem stanovené podmínky vyslovení ochrany soudu před nezákonným zásahem byly splněny.

26. Soudní řád správní dává v ustanovení § 82 s. ř. s. a následujících možnost každému, kdo tvrdí, že byl přímo dotčen na svých právech nezákonným zásahem správního úřadu, který není rozhodnutím a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou domáhat ochrany, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky nebo hrozí-li jeho opakování. Žaloba je nepřijatelná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky nebo domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.

27. Z citovaného ustanovení soudního řádu správního lze dovodit, že pro závěr o tom, že žalobce je k podání žaloby aktivně legitimován, je třeba splnit následující předpoklady (lze poznamenat, že obdobně klasifikuje uvedené předpoklady Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2Aps 1/2005 – 65, dostupném na www.nssoud.cz): Žalobce musí být přímo (1) zkrácen na svých právech (2) nezákonným (3) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle ustanovení § 82 a následujících s. ř. s. soudem poskytnout.

28. V souzené věci je třeba za samotný zásah považovat konkrétní jednání posádky služebního vozidla Policie České republiky, která přikázala žalobci v rámci prováděné silniční kontroly předložení průkazu totožnosti. Z časového hlediska lze vymezit dobu trvání zásahu okamžikem, kdy policista vyzval žalobce k výše uvedenému až do chvíle, kdy se žalobce požadavku podrobil a průkaz totožnosti předložil. Není proto sporu o tom, že zásah v době podání žaloby a tím méně v době vydání soudního rozhodnutí již netrval, neboť byl ukončen zároveň s ukončením uvedené kontroly. Žalovaný však soudu potvrdil existenci videozáznamu předmětného zásahu.

29. Účelem žaloby podle ustanovení § 82 s. ř. s. je především poskytnout ochranu před zásahy správního orgánu vyplývajících spíše než z oprávnění daného právními normami z faktického uplatňování nadřazeného postavení orgánu veřejné správy. Tomu koresponduje i formulace výroku soudního rozhodnutí podle ustanovení § 87 odst. 2 s. ř. s., který zakládá oprávnění soudu zakázat žalovanému pokračovat v porušování žalobcova práva a rovněž možnost přikázat navrácení do původního stavu. Prvotním účelem proto není v rámci tohoto typu soudního řízení zaujímat závazná stanoviska k obecné praxi orgánů státní správy v té které oblasti jejího výkonu.

30. Z obsahu ustanovení § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy

Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).

31. Podle § 87 odstavec 2 s. ř. s. soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trváli takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že zákon rozlišuje dva možné způsoby rozhodování soudem – jednak způsob v situaci, kdy zásah již netrvá, jednak způsob, kdy zásah či jeho důsledky trvají. Tomu pak má korespondovat žalobní petit žaloby na ochranu před nezákonným zásahem.

32. Podrobně se touto otázkou zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 5. 2014, č. j. 1Afs 60/2014 – 48. V bodě 22 Nejvyšší správní soud uvádí: „Žalobce musí v závislosti na skutkové situaci volit adekvátní obranu. Jestliže zásah trvá (trvají jeho důsledky či hrozí jeho opakování) je na místě navrhnout soudu vydání výroku na plnění (zakažujícího či přikazujícího). Pokud byl zásah před podáním žaloby ukončen, může se žalobce domáhat určení, že zásah byl nezákonný. V řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem tedy nemůže žalobce požadovat vydání určovacího výroku, že žalovaný zásah byl nezákonný, dokud tento zásah nebo jeho důsledky trvají anebo hrozí jeho opakování. Došlo-li k ukončení zásahu (netrvá zásah, jeho důsledky ani nehrozí jeho opakování), nelze se domáhat, aby soud zakázal správnímu orgánu pokračovat v porušování žalobcova práva a přikázal mu obnovit stav před zásahem. Dojde-li ke změně skutkového stavu až v průběhu řízení před krajským soudem, je žalobce oprávněn změnit žalobní petit; správní soud změnu petitu připustí za podmínky § 95 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, užitého přiměřeně podle § 64 s. ř. s. (viz obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1Aps 3/2006 – 69, publikovaný pod č. 1590/2008 Sb. NSS). Žalobce rovněž může již v žalobě navrhnout eventuální petit: primárně se bude domáhat pokračování v porušování konkrétního žalobcova práva nebo příkazu obnovit stav před zásahem a eventuálně (pokud zásah v mezidobí skončí) bude požadovat určení, že zásah byl nezákonný.“

33. Žalobce se podanou žalobou domáhal jednak deklarace nezákonnosti popsaného jednání, v němž spatřoval nezákonný zásah, jednak toho, aby soud uložil žalovanému povinnost zajistit likvidaci veškerých záznamů žalobce pořízených v souvislosti s posuzovaným zásahem. Spornou otázkou v projednávané věci je posouzení zákonnosti výzvy zasahujících policistů k prokázání totožnosti žalobce. S odkazem na závěry, které Nejvyšší správní soud dovodil v rozsudku ze dne 12. 4. 2017, č. j. 3As 205/2016 – 38, soud dovodil, že žalovaným správním orgánem je podle § 83 Ministerstvo vnitra jako správní orgán, který řídí veřejný ozbrojený bezpečnostní sbor.

34. Pro posouzení zákonnosti zásahu spočívajícího ve výzvě k prokázání totožnosti osoby jsou rozhodná ustanovení § 63 odst. 1 a 2 zákona o policii, jež pro policii vytvářejí zákonný rámec pro zjišťování identity osob důležitých pro plnění jejich úkolů.

35. Podle § 63 odst. 1 zákona o policii platí, že *[p]rokázáním totožnosti se rozumí prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti.*

36. Podle § 63 odst. 2 téhož zákona *[p]olicista je oprávněn vyžvat k prokázání totožnosti osobu*

- a) podezřelou ze spáchání trestného činu nebo přestupku,
- b) zadržující se v prostoru, o kterém lze důvodně předpokládat, že se v něm zadržují cizinci bez povolení opravňujícího k pobytu na území České republiky,
- c) bezdůvodně se zadržující v bezprostřední blízkosti policií chráněného prostoru nebo v místě, z něhož lze tento prostor účinně ohrozit,
- d) od níž je požadováno vysvětlení,
- e) odpovídající popisu hledané nebo pobřežované osoby,
- f) vstupující do policií chráněného objektu nebo prostoru anebo do místa, kam je policistou zakázán vstup, nebo z tohoto objektu, prostoru anebo místa vycházející,

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Pechočová.

- g) která má na místě veřejně přístupném zbraň a je důvodné podezření, že zbraně může být užito k násilí nebo pobuřence násilím,
- h) zdržující se v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání trestného činu nebo přestupku, k požáru anebo jiné mimořádné události,
- i) která má být předvedena na žádost příslušného orgánu podle jiného právního předpisu,
- j) která je oznamovatelem podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku,
- k) na žádost jiné osoby, která má na zjištění totožnosti právní zájem, jakož i osobu, která o prokázání totožnosti policistu žádá, a zjištěné osobní údaje předat osobě, která o prokázání totožnosti požádala, nebo
- l) při plnění jiného úkolu, je-li to nezbytné k ochraně bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku nebo pro předcházení trestné činnosti.

37. Z důkazů provedených žalobcem předložených videonahrávek má soud za prokázané, že zasahující policisté žalobce nejprve vyzvali k prokázání totožnosti z důvodu, že probíhá určité „opatření“. Z téže nahrávky, ale taktéž z vyjádření žalovaného, je zjevné, že policisté jako prvotní důvod uvedli v době zásahu probíhající policejní bezpečnostní opatření, ke kterému policie přistoupila z důvodu konání akce Klimakemp 2017. Tato akce probíhala ve dnech 21. až 25. 6. 2017 a jejím cílem bylo, obecně řečeno, diskutovat otázky změn klimatu v souvislosti s vládním návrhem na prolomení limitů těžby hnědého uhlí v severních Čechách. V důsledku této akce policie v regionu konání očekávala zvýšený pohyb vozů a osob, a také předpokládala, že v souvislosti s akcí může dojít k neoprávněným vstupům osob do oblasti důlních zařízení, elektráren, či jiných podobných zařízení.

38. Uvedený prvotní důvod k výzvě k prokázání totožnosti soud jako zákonný důvod neakceptoval. Samotné probíhající bezpečnostní opatření, přestože jeho konání může důvodně vycházet ze zvýšeného rizika protiprávních jednání, neumožňuje paušálně legitimovat libovolné osoby, které se pohybují v prostoru, na nějž je bezpečnostní opatření zaměřeno (srov. k obdobným závěrům rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2014, 2As 35/2014 - 109, který je dostupný na webu www.nssoud.cz). V případě legitimace osoby musí být vždy naplněn některých ze zákonných důvodů vymezených ve výše citovaném ustanovení § 63 odst. 2 zákona o policii.

39. Není sporu o tom, že bezprostředním důvodem zásahu policistů proti žalobci bylo telefonické oznámení pracovníka bezpečnostní agentury z ELE Počeradý, týkající se několika osob s vybavením kamerami a mikrofony s logem ČT, pohybujících se v okolí elektrárny v neoznačené dodávce VW Transporter červené barvy. Na základě toho oznámení bylo policií vozidlo vyhlášeno jako zájmové a lokalizováno hlídkovým vozem na návsi v Horním Jířetíně před obchodem COOP.

40. Průběh dalších událostí byl rovněž dostatečně osvědčen videozáznamy. Účastníci řízení se svými tvrzeními shodují v tom, že výzva k prokázání totožnosti zasahujícími policisty byla odůvodněna až v průběhu dohadování ustanovením § 63 odst. 2 písm. e) zákona o policii. Nejvyšší správní soud ve výše citovaném rozsudku č. j. 2As 35/2014 - 109 vyložil, že uvedené ustanovení umožňuje, aby zasahující policista vyzval k prokázání totožnosti osobu, která svým vzhledem či dalšími znaky (např. vozidlo, chování, oblečení či přítomnost dalších osob ve skupině aj.) odpovídá popisu hledané či pohřešované osoby. Vymezení hledané a pohřešované osoby obsahuje ustanovení § 111 písm. c), resp. d) zákona o policii, přičemž u obou z nich musí být splněna podmínka formálního vyhlášení pátrání po této osobě, jež je provedeno uvedením individualizovaných informací o ní do informačního systému. Důvod uvedený v ustanovení § 63 odst. 2 písm. e) zákona o policii je tudíž naplněn pouze tehdy, pokud osoba odpovídá některé konkrétní hledané či pohřešované osobě. Bez splnění této podmínky nelze uvedený důvod pro prokázání totožnosti aplikovat, a to ani v případě plošně vymezených bezpečnostních akcí zaměřených na pátrání po osobách a věcech.

41. Jak bylo uvedeno výše, žalovaný ve vyjádření k podané žalobě uvedl, že v den posuzovaného zásahu byl příslušný velící štáb policie informován, že z prostoru elektrárny ELE Počeradý byla vykázána skupina asi pěti osob s dodávkovým automobilem značky Volkswagen červené barvy. Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Pechočová.

Dva z mužů na sobě přitom měly vesty s logem České televize. Z uvedeného zjištění podle názoru soudu vyplývá, že podmínka, že osoba, jejíž prokázání totožnosti je policisty požadováno odpovídá určité konkrétní osobě, respektive osobě vymezené určitými konkrétními znaky, kterými jsou v posuzované věci automobil typu dodávky červené barvy a vesty s logem České televize se jeví jako splněná.

42. Důvod k prokázání totožnosti stanovený v § 63 odst. 2 písm. e) zákona o policii byl v projednávané věci naplněn.

43. Není sporu o tom, že průběh určitého bezpečnostního opatření ze strany policie sám o sobě důvodem ke kontrolám totožnosti osob není. K námitce, že důvod výzvy k prokázání totožnosti dle § 63 odst. 2 písm. e) zákona o policii byl zasahujícími policisty uveden pouze formálně, aniž by byly reálně naplněny podmínky k jeho uplatnění, soud uvádí, že průběh samotného zásahu nasvědčuje závěru, že uvedený zákonný důvod byl zasahujícími policisty uveden. Mezi účastníky však panuje spor o tom, za jakých k tomu došlo, zejména po jaké době od uvedení prvotního důvodu výzvy k prokázání totožnosti. Na základě žalobcem předložené videonahrávky je nicméně zřejmé, že lze přisvědčit tvrzení žalovaného, že žalobce nejprve odmítl prokázat svou totožnost a požadoval po policistech sdělení důvodu, proč tak má učinit, na což policisté po několikaminutové debatě reagovali upřesněním, že postupují podle § 63 odst. 2 písm. e) zákona o policii. Obdobně po té, co se žalobce nespokojil s důvodem výzvy k prokázání své totožnosti spočívající ve slovech, že probíhá určité opatření, policisté se od žalobce (a mužů ho doprovázejících) vzdálili do svého vozu, kde se zavřeli přinejmenším na několik málo minut, přičemž jeden z policistů telefonoval, a teprve v určité době poté uvedli, že pátrají po pohřešovaných či hledaných osobách.

44. Na základě výše uvedeného shledal Městský soud v Praze, že nebyly splněny podmínky pro to, aby učinil závěr o tom, že jednání příslušníků policie v nyní posuzované věci bylo nezákonným zásahem. Z provedených důkazů je zřejmé, že sice v první fázi zásahu se žalobce dotazoval zasahujících policistů na konkrétní důvody, proč má být ověřována jeho totožnost, i že mu v této fázi bylo odpovězeno nedostatečně a pouze obecně, když pojem „Akce KLIMAKEMP“ skutečně nemohla být důvodem požadavku policistů, nicméně v průběhu dalšího zásahu byl zákonný důvod žalobci sdělen a žalobce se s ním spokojil. Zároveň je nepochybně zřejmé, že celý proces zjišťování totožnosti žalobce mělo v širších souvislostech své opodstatnění. To vycházelo ze zachyceného hlášení na tísňové lince 158. Je třeba připomenout, že je jedním z hlavních úkolů Policie České republiky ověřovat – tím spíše, probíhá-li zároveň v místních a časových souvislostech akce, která je vyhodnocená jako bezpečnostní riziko – konkrétní poznatky z podobných oznámení, které bylo v nyní posuzované věci podloženo i výsledkem telefonického ověřování u České televize. Zásah policistů vůči žalobci v podobě požadavku na ověření totožnosti soud shledal opodstatněným, přestože nebylo v průběhu zásahu tvrzeno žádné protiprávní jednání posádky červeného volkswagenu. Skutečnost, že žalobci nebyl zákonný důvod žádosti o prokázání totožnosti sdělen na samém počátku zásahu, je pochybením zasahujících policistů, které soud nicméně nepovažuje za natolik zásadní, aby jej bylo možno označit za nezákonný zásah.

45. Pokud žalobce v podané žalobě namítal, že samotnému zjišťování totožnosti předcházelo zastavení vozu, v němž se žalobce s dalšími muži pohyboval, ze strany zasahujících policistů, a že v tomto směru nebyly splněny zákonné podmínky pro zastavení a prohlédání vozu dle § 42 zákona o policii, k tomu soud konstatuje, že předmět řízení v případě projednávané žaloby na ochranu před nezákonným zásahem vymezen v první řadě žalobním návrhem, přičemž soud je oprávněn posoudit a případně určit nezákonnost pouze takového zásahu, který žalobce v rámci žalobního návrhu řádně vymezí. Otázku případného zastavení vozu, v němž se žalobce pohyboval, sice v žalobě stručně popisuje, nicméně vyslovení nezákonnosti takového zásahu se v žalobním návrhu nedomáhá. Nadto žalobce soudu ani nenavrhoval ani nepředložil žádné důkazy, které by tvrzení o zastavení, a případné prohlídce vozu dokládaly. Naopak je zřejmé, že sporný zásah začal příchodem

posádky dodávkového automobilu z obchodu, kdy dodávka předtím stála zaparkovaná a nikdo v ní nebyl.

46. Žalobce v závěru své žaloby dále namítal porušení řady základních práv a svobod, uvedené námitky nicméně podrobněji nezdůvodnil ani nedoložil, soud jím tudíž nemohl přisvědčit. Pouze ze samotné skutečnosti, že k výzvě k prokázání totožnosti žalobce došlo ze strany policie v průběhu a v souvislosti s akcí zaměřenou na otázky životního prostředí (Klimakemp) neplyne závěr, že by žalobce byl legitimován výhradně z důvodu svých názorů, filozofie či smýšlení. Tím spíše, jak podotkl žalovaný, že žalobce se akce Klimakemp účastnil podle vlastních slov z pracovních důvodů a z pozice kameramana a režiséra České televize. Nebylo rovněž žádným způsobem prokázáno tvrzení žalobce, že by zásah policie byl namířen proti činnosti České televize jako takové.

Závěr a náklady řízení

47. Městský soud v Praze tedy po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba nebyla ani v jednom bodě podána důvodně, proto ji zamítl podle § 87 odstavec 3 s. ř. s. tak, jak je ve výroku tohoto rozsudku uvedeno.

48. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 22. března 2018

JUDr. Hana V e b e r o v á v. r.
předsedkyně senátu